

Parish... Egy egész éven... szentvedem... legelső gyulladáiban...

ra... leggyazdagabb... Nyári öltö... Salon-ölfűzők...

P... vértisztításra... szörp... gyógyulást...

és meggyő... 4 frt 20 kr... nezi tanár.

sz. a.) kü... A t. ez... den, általam

Előfizetési ár: egész évre 20 frt, félévre 10 frt... beiktatási díj: 6-hasábos petitior...

AUTONOMIA

Előfizetési pénzek... s a lap kezelését illető minden tár... Bérmentetlen levelek...

„SZABAD EGYHÁZ”

Előfizetési felhívás... E lap első száma f. évi július 15-én fog megjelenni...

Table with 2 columns: Term (egész évre, félévre, évnegyedre) and Price (20 ft, 10 frt, 5 frt).

Az előfizetéseket a „Szabad Egyház” szerkesztőségének (Pesten) küldendők.

A szegényebb sorsú lelkész uraknak adott eddigi ár-kezdményt továbbra is fenn hagyjuk.

Pest, 1869. július 5.

A t. olvasóhoz.

Ma veszi a t. olvasó utolsó számát a „Autonomiának”.

Más cím, más kezek vezetése alatt lép annak helyébe az új lap.

Midőn ezelőtt huszonegy hónappal, a kath. szabadelvű irány s a kath. autonómia eszméjének képviselőit...

Akkor a létező kath. sajtó a világiak által mellőzött, a közvélemény által megvetett matronaként lengett...

Ma a szabadelvűség és a kath. hitvallás összerohadt tényekké lének sajtóirodalmunkban, s a szabadelvű politika és reformok kapacitásai...

Akkor csak néhány bátrabb szellem küzdött a jövő eszméiért, részvét és támogatás kevés erejével.

Ma a kath. társadalom jön, előre küldi legjobb ereit, hogy elfoglalják a tért, s azt az egyedek kezéből az egyetem munkájának adják át.

Lapom a főpapnagál általan s az alsó pap-ság elég tágas körében a gyanúsítás és gyűlölet állandó tárgya volt...

Nem valószínű, miszerint ez árnyat a pomra és személyemre, bizonyos oldalról, az általam követett szabadelvű irány vetette...

Meglehet azonban, hogy állásomat személyi gyarlóságaim, ejtett botlásaim és erőm hiányos volta súlyosították.

Mindez embernek sorsa e földön. Az ügy legnagyobb kára nélkül azonban e viszás állapot tovább fenn maradhat.

Azt orvosolni kell, kerüljön bármily áldozatokba. Az új lap nem örökölhetheti az „Autonomia”-t...

Szükség, hogy a felsőpapáság bizalmas segélyét, barátját, az alsó pedig utmutatóját, egyesítő központját lássa abban.

Hogy a szegény lelkész ne remegve és titokban pártolja és olvassa azt, hanem nyíltan, szabadon!

Mindez csak úgy lesz elérhető, ha személyem és nevem háttérbe vonul.

Midőn tehát feladatom megoldását, az elfoglalt szellemi tér megvédésében és lépésről lépésre való nagyobbitásában...

Lehetetlen, hogy szellemi érintkezés fűztesse régi formájának ezen megszakadása s az elvek és meggyőződés rokonságából fakadt bizalom, halás elismerése megindulás nélkül...

Igények és követelés nélkül léptem a pályára, még csak arra sem számítva, hogy elismerés várjon a küzdőre határán...

Most, midőn a kedvező pillanat beköszöntött, s oly fényes nevet, oly híres talantomok emelik vállukra a szent ügyet, boldognak érzem magamat...

Fogadják a t. olvasó közönség legérzékenyebb halám kifejezését, a nehéz napok alatt hivatásított bizalmát...

Ha talán magásra csigázott reményét a t. olvasó közönségnek teljesíteni nem tudtam, okam mindenestre nem akaratom jóságának hiánya volt.

Fogadják még egyszer t. olvasóim az új remények küszöbén legszívesebb bucauzásomat. Isten Önökkel.

ZOVÁNYI.

Az országházból.

A képviselőház július 12-én tartott ülése. Elnök: Somssich Pál, jegyzők: Széll Kálmán, Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen voltak: Lónyay M., Mikó Imre gr., Bedekovich K., Au drassy Gy. gr., Gorove I., Wenckheim B. b., Eötvös J. b., Horváth B. miniszterek.

Elnök d. e. 10 órakor megnyitja az ülést. A szombati ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítették.

Elnök bejelenté Sarányi József sajtóbírói sági elnöknek megkereső levelét, melyben a Román Sándor ellen múlt évben hozott ítélet végrehajtását megengedni kéri.

Kiadatik a mentelmi bizottságnak. Szentes városa a törvényszék elhelyezésénél Szentesen egy törvényszék felállítását kéri.

Az ipartörvény tárgyalban kérvényt nyújt be: Tóth Kálmán, Buzinkay Pál és Török Dániel. A bírósági javaslat ellen kérvényt nyújtanak be: Deák János, Pauliny-Tóth Vilmos, Irányi Dániel.

Irányi Dániel a testi büntetés eltörléséről szóló törvényjavaslat iránt hozott határozatára emlékezteti a házat s kéri az előzőt, miért nem terjesztett elő eddig a központi bizottság jelentése. Egyszer mind kéri a házat, hogy még az elnapolás előtt tárgyalja ezen törvényjavaslatot.

Elnök jelenti, hogy eddig csak négy osztály tárgyalta végig a javaslatot s így a szabályok értelmében a központi bizottság még nem ültethet össze.

Hoffmann Pál: T. ház! Én bátor vagyok azt indítványozni, hogy utasítsanak az osztályok, hogy ezen javaslatot ma a délutáni órákban vegyék elő. (Zaj, helyeslés) ennél fogva holnap lehetne tárgyalni, különben midőn én ezen tervvel az osztályokban tárgyalni kívántam, azt nyertem válaszul, hogy nem volt az osztályokhoz utasítva, az osztályok tehát mentek azon vádtól, hogy nem vették volna fel, mert szívesen felfették volna, de nem volt arra utasítva.

Részemről pártolom, hogy az osztályok tárgyalják ma és a jelentést már holnap betérjessék. E fölött hozzászavaztát, midőn közben Szentiványi Károly napirendterést indítványoz, mely elfogadtatik. Ezután

Schwarz Gyula a következő interpellációt intézi a honvédelmi miniszterhez: 1) Vajjon úgy kívánja-e értetni a honvédelmi miniszterium az 1868. XL. és XLI. törvényekkel (olytán fellállított honvédségre nézve a concreat statut. miszerint a tiszti előléptésnek a néhány évvel, pl. 6-7 évvel ezelőtt es. kir. (közös) hadseregbeli hadnagyokká kinevezett tisztek koridősbőségét nyerjenek azon honvéd tisztek fölött, kik hadnagy kinevezésüket már az 1848-diki honvédségben, tehát ezelőtt 21 évvel nyerték?

Avagy kijelenti-e a magyar királyi honvédelmi miniszterium, miszerint a honvédségre nézve külön álló concreat status nem létezik, hanem a honvédtiszti előléptéseket a közös cs. kir. hadsereg concreat statusa szabályozza.

2) Vajjon azon 48 kik honvédtisztek, kik 1848 előtti a cs. kir. hadseregben nem szolgáltak, az 1848-9-ki háború év beszámításával hány évig lesznek kötelesek az 1868. XL. és XLI. törvényekkel folytatán fölállított honvédség tiszti karában szolgálni, hogy nyugdíj-képesek lehessenek.

3) Vajjon szándékozik-e a honvédelmi miniszterium a jelen nyomásztól drága honvédtiszti egyenruhát jutányosabbal fosztórélni tekintettel arra, miszerint a

jelen nyomásztól drága egyenruha föltétele a 48 iki bőslelki, de anyagilag korlátozott honvédtiszteiknek a belépést az 1868. XL. XLI. törvényekkel folytatán fölállított honvédség tisztikarába teljesen lehetetlenné teszi, és szándékozik-e a honvédtisztekek egyenruháikra miként ez az 1866 diki önkéntes tisztek javára is történt, levonás nélkül vagy levonászi előleget utalványozni?

Közlötteti fog a honvédelmi miniszter urral. Kapp Gusztáv azon válasz folytán, melyet egy a szász földre vonatkozó interpellációjára multkor a belügyminiszter adott, a ház aktori engedélye folytán most nyilatkozik — de gyenge hangon mondott beszédéből a nagy zajban nem igen lehet többet megérteni, minthogy nincs megelégedve a válaszzsal, védi a szász földi privilegiumokat, tagadja a burokratia létezését stb. Egyébiránt semmi indítványt nem tesz, csak azt óhajti, tartandó meg a kormány a mult évi uniótörvény azon rendelkezését, mely szerint a szász föld reorganisatiójának eszközésénél az illetőket kihallgatni kötelek.

Zeyk Károly belügyminiszteri államtitkár: A t. képviselő által idézett törvényből, mely az intézkedést a miniszteriumra bizza, míg törvény nem készül e tárgyban, épen az következik, hogy a miniszterium helyesen járt el. A mi a szászok meghallgatását illeti, a miniszterium a megtámadott rendelet kibocsátása előtt egyeket kihallgatott s előtte fektűd a szász nemzeti egyetem két rendbeli munkálta is, mely e tárgyra vonatkozott.

Arra nézve, hogy a szász földön fennálló rendszer csakugyan burokratikussá, felhozza, hogy ugy a községek mint a törvényhatóságokban oly képviselőtestületek vannak, melyek önmagukat egészítik ki; szenatorok csak a képviselőtestület tagja lehet; föbb hivataloknak pedig csak szenator lehet megválasztani.

Kapp Gusztáv nem adván be indítványt, a ház napirendre tér. Gorove I. keresedelemügyi miniszter átnyújtja a népszámlálásról szóló, ő felsége által szentesített törvényjavaslatot.

Kihirdették a át fog tételni a főrendekhez. Reisz Szilárd a következő interpellációt intézi az igazságügyi miniszterhez:

Midőn a folyó év július 7-én tartott országos ülésben Simonyi Ernő képviselő ur azt állította, hogy a magyar királyi curiához újonnan kinevezett bírák közt oly egyenlőség is van, ki 4000 frttal megvesztegetett, annak folytán az igazságügyi miniszter ur ki elenté, hogy miután Almásy Sándor képviselő urat magán level útján felszólította, miszerint terjessze elő e tárgyat a rendelkezésére álló bizonyítékokat; miután e szerint a nyilvánosság elibe hozott vádnak azon káros hatása, melyet a bíróság tekintélyére gyakorol, szintén csak a nyilvánosság útján orvosolható; ennél fogva bátorodom a tisztelt igazságügyi miniszter urat interpellálni az iránt:

Vajjon volt-e felszólításnak eredménye? és miképen szándékozik e tárgyatban intézkedni, hogy egy részről a vizsgálat az illető egyén ellen a legnagyobb szigorral eszközöltessék, de más részről a magyar curiának tekintélye a nyilvánosság előtt csorbát ne szenvedjen?

Közlötteti fog az igazságügyi miniszterrel. Ezután véglegesen megszavaztatnak a német vámszövetséggel, Bajorországgal, Svájjal és Angolországgal tavai kötött szerződés bevizsgálásáról, a du-nafeljedelmességekkel s a szerb fejedelemséggel, az idén kötött pótaszerződés bevizsgálásáról szóló törvényjavaslatot, valamint a függő államadóság ellenőrzéséről szóló törvény bővítését tárgyozó törvényjavaslatot.

At fognak tételni a főrendekhez. Napirenden van a magyar-gácországi vasut kiépi téséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Róth László, a központi bizottság előadója, kiemeli az újhely-homnna-przemysli vonal előnyeit a munkács stry-i s az eperjes-duklaival vonal felett, hadászati, technikai s pénzügyi tekintetben.

Henszmann Imre: Technikai, közlekedési és kereskedelmi tekintetből vitatja az eperjes-tarnovi vasut előnyeit a Zempléni és Przemyslre vezetendő vonal felett. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint mondja ki a ház az eperjes-tarnovi vonal elsőbbségét a munkács stry-i és újhely-przemysli vonalok felett s tettelezze fel ez utóbbiak kiépítését az előbbinek kiépítésétől.

Vay Béla b.: A galiciái vasut nemzetközi érdek. Vaskapocs lesz az, mely a magyar s lengyel nemzetet összekötözi. Csak az irányban van az eltérés. Szólok az újhely-przemysli vonalat pártolja, nem azért, mert a hadügyminiszter kívánja, hanem mert meg van győződve e vonalak észszerűségéről. Ajánlja a központi bizottság jelentésének elfogadását.

Clementis Gábor: Különsen stratégiai szempontból veszi bíralat alá a kérdést. Állítja, hogy a miniszterium által tervezett pálya az ellenség természetes hadműveleti terén fekszik s e szempontból nem tartja óhajtanóknak kiépítését. Nem pártolja a vasutat, a mint az a miniszterium által előterjesztett.

Szirmay Ödön a miniszterium által előterjesztett javaslat mellett szól különösen kereskedelmi s közlekedési tekintetben. Pártolja egyszersmind a központi bizottság által ajánlott határozati javaslatot is.

Mátyus Uzor hadászati szempontból nem helyeselheti a przemysli vonalat s az eperjes duklainak előnyeit taglalja. Szólok azon körülményre figyelemzet, hogy Eperjes a legkittünbb katonai tekintélyek által elismert legfontosabb pontja a felföldnek, melynek megvédését szónok is igen fontosnak tartja. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a ház kimondaná, hogy a przemysli vasut egyelőre el nem fogadtatik és utasítatnék a kormány, hogy az eperjes-dukla vonalt tanulmányoztassa s államköltéségen, kamat nélküli kölcsön útján való kiépítése iránt még ez évben törvényjavaslatot terjesszen a ház elé, hogy a vonal kiépítése még ez évben megkezdethessék.

Kazinczy István: Zajos eláll kiáltások közt az újhely-przemysli vonal mellett szól.

Péchy Tamás elfogadja a javaslatot, jóllehet kivánatosnak tartotta volna, hogy a miniszterium bővebb adatokat terjesztett volna elé.

Klapka György elfogadja a javaslatot azon feltétellel, hogy a miniszterium a jövő évi költségvetésben a többi összekötő vasutakra vonatkozó törvényjavaslatokat a ház elé terjesztendő, minthogy egy összekötő vasut Magyarország és Galiczia közt nem elégséges. Úgy látszik már most késő annak taglalásába bocsátkozni, vajjon az eperjes-dukla vagy ez előterjesztett vonal a helyesebb, minthogy azonban az utóbbin a munkálatok azonnal megkezdhetők, ajánlja a terv elfogadását.

Nem oszthatja Henszmann véleményét, hogy Magyarországon gőzerővel haladnánk. Ha összehasonlítjuk haladásunkat más országokéval — ha csak Oroszországot vesszük — látni fogjuk, hogy bizony nagyon lassan haladunk. Oroszország négy párbuzamos vasuti vonallal bír és ha kiépítetik a moldva-oláhországi vasut, Magyarország keleti és nyugati része közt lesz véve roppant vasuti hálózattal, mely Oroszország hatalmában lesz és melynek báboru esetében a legjobb hasznát fogja venni. Oszja C. ementis azon nézetét, hogy keletről fenyeget bennünket a legnagyobb veszély; de ha magunkat keleten védelmezni akarjuk, biztosítani kell a nyugati határokat és ezt legjobban tehetjük, ha mennél több összekötéstünk van Galiciával; mert utóljára csak egy való barátunk van és az a lengyel nép, és ha e nemzettel szorosabb vasuti összeköttetésben nem vagyunk, sokkal inkább ki leszünk téve a muszka hatalomnak és túlnyomó erejének, mintha azon támadó erő is, mely a lengyel nemzetben rejlik, ellene fölhasznalhatjuk.

Szakácsy Dániel pártolja az újhely-przemysli vasutat. Gubody Sándor: A javaslat elvetése mellett szavaz, mert tartja szükségesnek a galiciái összekapcsoló utat.

Ghiery Kálmán: Minthogy az előző és Kazinczy István azt mondták, hogy minden ez ügyre vonatkozó adatok a bizottságok elé terjesztettek, azot emel a tényállás rectificálása végett. A mult országgyűlés határozta, hogy a miniszterium az eperjes duklai, vagy eperjestarnovi, valamint szintén a satorjai-újhelyi és munkács-stryi vonaloknak egybeahasonlító tanulmányozását megtevéen, az eredmények megfelelő javaslatot terjesszen a ház elé. Kettőre nézve előterjesztettek az adatok, de az eperjes-tarnovi és a munkács stry-i vonalokra nézve nem terjesztettek elő. Szólok a bizottságnak is kifejezte azon véleményét, melyet most ismét, hogy a ház most sem mondhat mást, mint a mit igen fontos okoknál fogva e tárgyban már egyszer mondtott, hogy t. i. szükség van mindezen pályák költségeinek és építési viszonyainak összehasonlítására, hogy e szerint azután a legjobb irány választassék. Azt hiszi, hogy a késedelmet bőven pótolandja az, ha a legjobb irány választásait azután, midőn a szükséges adatok a ház tudomására lesznek.

Bujanovics Sándor: A hadászati szempontok sürgősségének engede elfogadja a javaslatot, de viszont a kereskedelmi és közlekedési szempontok kielégítése végett kéri a házat, hogy az eperjes-tarnovi vonal iránti határozati javaslatot is fogadja el.

Hollan Ernő közlekedési államtitkár: Midőn Gubodyt kivéve mindenki elismerte a galiciái összekötés szükségét, azónok a kérdést csak stratégiai szempontból tárgyalja, különösen Clementis Gábor és Mátyus Uzor ellenében. Ha az oroszok vasutakat építenek bátráink felé, ez nem ok arra, hogy mi ne építsünk, hanem épen az ellenkezőjére, mert ha benntünk meg akarunk is támadni, előjük sietünk a legelőbb nem hazánk területén kell megküzdenünk. Mátyus ellenében megjelözi, hogy a várépítés és erősítés az újkori hadászat által már el van vetve, mert inproductív és azoknál csak passív védelmi eszköz, míg a produktív vasutak ezenkivül még hatalmas támadó eszközök is lehetnek. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Mátyus Uzor úgy kívánja értetni főnnebbi szavait, hogy Eperjesen ne vár építessék, hanem erősített tábor. Róth László előadó eláll a szótól. Az általános vita így befejeztetvén, a ház nagy többséggel elfogadja általánosságban a javaslatot. A részletes vita holnapra tűzöttvén ki, az ülés zárt tanácskozásmányva alakult át. Nyílt ülés vége 1/3 órakor.

A főrendház jul. 12-én tartott ülése.

Elnök: Majláth György. Jegyzők: Nyáry Gyula, gr. Teleki. Mihályi Péter, a képviselőház jegyzője, átnyújtja a szentesített népszámlálási törvényt, mely kihirdetett és a levéltárba tétetni rendeltetett. A Svajccsal kötött kereskedelmi és pótaszerződés szintén kihirdetett, a Szerbiával kötendő pótaszerződés, egy a függő adósságok ellenőrzésére vonatkozó törvényjavaslat felolvasatott s a hármaz bizottsághoz utasított véleményadás végett. Felolvasatott még a gyorsírói fizetéseinek felemelésére vonatkozó folyamodás, mely a gazdasági bizottsághoz utasított, Murányi tomesai főispán, egy Moyses püspök temetésére szóló meghívás tudomásul vétetett, mire az ülésnek d. u. 6 órakor vége lőn. Legközelebbi ülés holnap d. e. 11 órakor.

Ausztria.

Bécs, jul. 12. A magyar delegatio tegnap délután 4 órakor megnyitott. Jelen volt a három közös miniszter, továbbá gróf Festetics György magyar miniszter, b. Orozy Béla és Weninger Vincze osztályfőnökök; korelnök volt gróf Majláth Antal, korjegyző gr. Apponyi; 46 tag levén jelen, korelnök a delegatiót megalakultnak nyilvánított, mire az elnök és jegyzőválasztás következett. Sinókké lőn gr. Majláth Antal, alelnökké Bittó István, jegyzőkké Rajner Pál, Fodroczy Sándor és Bujanovics Sándor. B.

